

Kokemusasiantuntija on tulkki ja työpari

Jyväskylän ammattikorkeakoulu on koonnut Keski-Suomen alueella yhteen useita sote-alan organisaatioita etsimään yhdessä ratkaisuja kokemustiedon entistä laajempaan hyödyntämiseen.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa etsitään uusia keinoja hyödyntää kokemusasiantuntijoita palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä. Kokemusasiantuntija on henkilö, jolla on omaa kokemusta esimerkiksi sairastamisesta, kuntoutumisesta, omaisena olemisesta ja/tai palveluiden käyttämisestä.

Kokemusasiantuntijuuden aiempaa laajempi hyödyntäminen edellyttää ammattilaisilta ja organisaatioilta käytänteiden ja toimintakulttuurin muutosta. Keskisuomalaiset lapsi- ja perhepalveluorganisaatiot ovat kehittäneet yhdessä kokemusasiantuntijuuteen liittyvää toimintaansa osana Jyväskylän ammattikorkeakoulun *VerKo – Vertaistuen ja kokemusasiantuntijuuden paikka lapsi- ja perhepalveluissa* -hanketta. Osana hanketta on toteutettu myös haastattelututkimus, jossa tarkastellaan esimerkiksi ammattilaisten ja kokemustoimijoiden välistä yhteistyötä ja tällaisen toiminnan johtamista.

– Kokemusasiantuntijatoiminta herättää organisaatioissa ja ammattilaisten keskuudessa paljon mielenkiintoa ja samalla kysymyksiä esimerkiksi vastuuseen ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyen. Millaista osaamista kokemusasiantuntijoiden kanssa toimiminen edellyttää ammattilaisilta ja organisaatioilta? Entä kuinka huomioida kokemusasiantuntijan oma hyvinvointi, kuvailee projektipäällikkö, vanhempi tutkija Kaisa Malinen Jyväskylän ammattikorkeakoulusta.

Hanketta toteutuu vuosina 2019–2021 yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa, ja sitä rahoittaa Työsuojelurahasto.

Kokemusasiantuntijat osana perhepalveluiden kenttää

Kokemusasiantuntijatoiminnan yleistymisen kytkeytyy laajempaan muutokseen asiakasroolissa: kun aiemmin asiakas tai potilas nähtiin palveluissa vastaanottajana, on nykyisin alettu mieltää heidät aktiivisina toimijoina ja tiedon tuottajina sekä ammattilaisten rinnalla toimivina yhteistyökumppaneina. Yhtäältä osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen voidaan nähdä asiakkaan oikeutena, toisaalta keinona laadukkaampaan palvelujen tuottamiseen.

– Toivoisimme, että kokemusasiantuntijat voisivat olla nykyistä laajemmin ammattilaisten työpareina myös sosiaalipalveluissa. Monesti perhepalveluiden sosiaalityö menee ”perheen sisälle” ja tunteet ovat silloin hyvin pinnassa. Voi olla jännittävää vanhemmille, kun ammattilaiset tulevat kotiin, kuuntelevat perhe-elämää ja mahdollisesti puuttuvat siihen, vaikka pyrkivätkin antamaan tukea arkeen ja perheen pyörittämiseen. Kokemusasiantuntijat voivat toimia ammattilaisen työparina tulkkauksessa ja sanoittamassa asioita niin perheelle päin kuin perheeltä ammattilaisille, pohtivat hankkeessa mukana olevat keskisuomalaiset kokemusasiantuntijat Maaret Kokkonen ja Annukka Harjula.

Kun perheen rinnalla on kokemusasiantuntija, joka on kokenut samanlaisia, vaikeitakin asioita, luottamus voi syntyä nopeammin kuin ainoastaan ammattilaisen kanssa. Useat järjestöt ja kansalaisopistot järjestävät kokemusasiantuntijakoulutuksia.

Kokemusasiantuntijalla tarkoitetaan usein nimenomaan henkilöä, joka on omien kokemusten käsittelyn lisäksi saanut tehtävään koulutuksen ja saa tehtävästään palkkion.

Keski-Suomen ensi- ja turvakodilla arvostetaan kokemustietoa

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry:ssä on ollut vertaistomijoita ja kokemusasiantuntijoita mukana erilaisissa tehtävissä jo pitkään.

– On arvokasta, että ihminen, joka on itse ollut aikoinaan vaikeassa elämäntilanteessa, haluaa olla mukana auttamassa muita samassa tilanteessa olevia, kehittämässä palveluita edelleen tai nostamassa asioita laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun, toteaa toiminnanjohtaja Susanna Huovinen.

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry:ssä kokemustoimijat voivat ovat mukana tuomassa esille asiakkaan ääntä erilaisissa työryhmissä, kokemusedustajina ja -kehittäjinä toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä, kokemuspuhujina pitämässä alustuksia ja puheenvuoroja. Konkreettisia esimerkkejä kokemustoimijoiden mukanaolosta on useita. Vastikään toteutetussa ensikotityön ja Baby blues -työn auditoinneissa oli mukana asiakkaita, jotka kertoivat saamastaan avusta ja tuesta omasta näkökulmastaan.

– Arvostamme kokemustoimijoidemme jakamaa tietoa korkealle ja koemme, että heidän osallistumisensa hyödyttää koko yhdistystä ja on myös heille itselleen tärkeää ja merkityksellistä, Huovinen painottaa.

Kokemusasiantuntijat Maaret Kokkonen ja Annukka Harjula ovat käytettävissä haastateltaviksi:

Maaret Kokkonen, koulutettu kokemusasiantuntija, 040 4197567,
maaret.kokkonen@kokemustalo.fi

Annukka Harjula, koulutettu kokemusasiantuntija, 040 5506469, toimisto@kokemustalo.fi

Lisätietoja antavat myös:

Kaisa Malinen, VerKo-hankkeen projektipäällikkö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 050 360 2104, kaisa.malinen@jamk.fi

Susanna Huovinen, toiminnanjohtaja, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti, 040 7691 786,
susanna.huovinen@ksetu.fi